

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут цивільного захисту
Кафедра соціальних і гуманітарних дисциплін

Силабус навчальної дисципліни

«ГЕНДЕРНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

загальна обов'язкова навчальна дисципліна
за освітньо-професійною програмою «Охорона праці»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою
соціальних і гуманітарних дисциплін
на 2027–2028 навчальний рік
Протокол від 25.08.2025 №1

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни
«Гендерні основи безпеки та професійної діяльності»

2025 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності», сприяють розвитку професійного мислення здобувачів вищої освіти. Метою даного курсу є озброїти здобувачів вищої освіти теоретичними основами знань з питань гендерних основ безпеки та трудової діяльності, щоб на цій основі сформувані у них компетентності недискримінаційної поведінки, протидії гендерно зумовленому насильству, які є важливим та ефективним сучасним інструментом становлення професійної свідомості, впровадження гуманістичних органічних взаємин в органах і підрозділах цивільного захисту.

Здобувачі вищої освіти повинні вивчити соціологічні аспекти понять гендер та стать, історичний розвиток феміністичних теорій та концептуалізацію гендеру в чоловічих дослідженнях, ознайомитися з міжнародним законодавством та національною нормативно-правовою базою щодо гендерних питань, дослідити проблему забезпечення гендерної рівності в секторі МВС та проаналізувати основи гендерної політики ДСНС, і звичайно мати навички застосування отриманих знань.

Інформація про науково-педагогічних працівників

Загальна інформація	Федоренко Яніна Анатоліївна, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін ННІ цивільного захисту, доктор історичних наук, професор; Кришталь Аліна Олександрівна, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін ННІ цивільного захисту, кандидат педагогічних наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8а, викладацька кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Робочий номер телефону 0472 55-09-68
E-mail	yanava@ukr.net, kryshthal_alina@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Стосуються проблем методики та методології проведення наукових досліджень, світових глобалізаційних процесів, гендерних аспектів безпеки та професійної діяльності в Україні та світі; теорія і методика професійної освіти
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації освітнього процесу та наукової діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Доктор історичних наук 00.07.01 «Історія України». Автор та співавтор 10 колективних монографій, понад 100 наукових фахових публікацій у вітчизняних та

	міжнародних виданнях; кандидат педагогічних наук, спеціальність, 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти». Доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін.
--	--

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується в додатку МКР.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 15.00 до 16.00 у викладацькій кафедрі соціальних і гуманітарних дисциплін (або дистанційно у Classroom). У разі додаткової потреби здобувача у консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни – озброїти здобувачів вищої освіти теоретичними основами знань з питань гендерних основ безпеки та професійної діяльності, щоб на цій основі сформувати у них компетентності недискримінаційної поведінки, протидії гендерно зумовленому насильству, які є важливим та ефективним сучасним інструментом становлення професійної свідомості, впровадження гуманістичних органічних взаємин в органах і підрозділах цивільного захисту.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Загальна обов'язкова	
Навчальний рік	2027–2028	
Семестр	7-й	
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	3,0	
загальна кількість годин	90	
кількість модулів	1	
Розподіл часу за навчальним планом (в годинах):		
лекції	14	
семінарські заняття	16	
самостійна робота	60	
Форма підсумкового контролю		
Диференційований залік		

Передумови для вивчення дисципліни

Для якісного вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» є успішне вивчення насамперед предметів

гуманітарного спрямування під час навчання. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях, отриманих з попередньо вивчених дисциплін, зокрема, «Історії та культури України», а також «Іноземної мови» та «Української мови (за професійним спрямуванням)». Навчальний матеріал, який вивчається дисципліною «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» використовується під час наступного вивчення таких дисциплін як: «Політологія», «Охорона праці в цивільній безпеці», «Психологія професійної діяльності».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям.	ПРН07
Організовувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.	ПРН25
Аналізувати та використовувати світовий досвід з удосконалення питань безпеки та гігієни праці, менеджменту безпеки трудової та виробничої діяльності, розвитку культури виробництва, культури безпеки, реалізації гендерних аспектів трудової діяльності, професійного лідерства.	ПРН27

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ПК, ЗК
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК03
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ЗК04
Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК07
Прагнення до збереження навколишнього середовища	ЗК10
Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек.	СК13
Здатність організовувати та проводити навчання працівників підприємств, установ та організацій і населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.	СК27
Здатність обґрунтовувати методи та засоби організації трудового процесу, орієнтовані на підтримку високої працездатності й збереження здоров'я працівників.	СК31

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Гендер як соціальний феномен. Гендерні аспекти професійної діяльності в секторі безпеки життєдіяльності.

Тема 1. Гендер та гендерна рівність: основні поняття та концепції.

Поняття біологічної і соціальної статі. Основні компоненти біологічної статі. Гендер як соціальний інститут. Гендерні рівні. Основні елементи соціального рівня гендеру: гендерні статуси, гендерний розподіл праці, гендерні ідеали, гендерно приписана родинність, гендерні сценарії поведінки, гендерна ідеологія, гендерні образи. Індивідуальний гендерний рівень: біологічна стать, гендерна ідентичність, гендерна особистість, гендерний шлюбний і репродуктивний статус, гендерні сексуальні орієнтації, процеси із виробництва гендеру, гендерна презентація. Самозбереження і самовідтворення гендеру. Методологічні засади гендерної теорії. Гендерні студії. Фемінізм як боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків. Три хвили фемінізму. Профеміністичний чоловічий рух.

Література: [1, 2, 15, 19, 20, 22, 23]

Тема 2. Еволюція та різновиди феміністичних теорій. Маскулінність і чоловічі рухи.

Виникнення феміністичних ідей. Рух за права жінок і ліберальний фемінізм. «Декларацію прав жінки і громадянки». Право голосу для жінок. Ебігейл Адамс. Радикальний фемінізм. Особливості радикального фемінізму. Ідея «всесвітнього сестринства». Симона де Бовуар. Суламифь Файерстоун. Психоаналітичний фемінізм. Критика радикального фемінізму. Постмодерністський фемінізм. Основні ідеї постмодерністського фемінізму. Спроба деконструкції поняття «жінки».

Криза маскулінності і чоловічі рухи. Основні причини кризи маскулінності. Віхи розвитку чоловічого руху. Соціалістичний чоловічий фемінізм. Рух «Вірних слову. Чоловічі дослідження і парадигми маскулінності. Біолого-еволюційний підхід до визначення маскулінності. Психоаналітичний підхід. Парадигма чоловічих ролей. Парадигма гендерних ідентичностей. Константи і зсуви маскулінності. Специфічні чинники чоловічого суспільного життя. Трансформація традиційних чоловічих цінностей і канонів маскулінності.

Література: [15, 19, 20, 22, 23–26]

Тема 3. Гендерна соціалізація

Гендерна ідентичність. Етапи формування гендерної ідентичності. Гендерна соціалізація індивіда, агенти гендерної соціалізації. Диференціальне підсилення. Диференціальне наслідування. Основні рівні гендерної соціалізації. Агенти гендерної соціалізації. Теорії гендерної соціалізації. Психоаналітична теорія З.Фрейда. Теорія соціального навчання. Теорія когнітивного розвитку. Гендерні дисгармонії. Гендерно-рольовий конфлікт. Гендерно-рольовий

інфантилізм. Гендерно-рольова недостатність. Гендерно-рольовий дефіцит. Атрофія гендерної ролі. Статеві девіації.

Література: [4, 15, 17, 19, 20, 22]

Тема 4. Гендерна дискримінація

Дискримінація: загальне поняття та види. Пряма і непряма дискримінація. Структурна дискримінація. Ксенофобія. Расизм. Антисемітизм. Дискримінація за гендерною ідентичністю, статтю, сексуальною орієнтацією. Тест на гендерну дискримінацію. Інституційні механізми подолання гендерної дискримінації в Україні.

Література: [9, 15, 17, 19, 20, 22, 23,25]

Тема 5. Міжнародне та національне законодавство у питаннях щодо забезпечення гендерної рівності у світі й Україні

Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Структура Конвенції. Принцип «дійсної рівності». Принцип недискримінації. Принцип зобов'язань держави. Рекомендації Комітету ООН із ліквідації дискримінації щодо жінок. Рекомендація №30 до Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок «Роль жінок у попередженні конфліктів, жінки під час конфліктних та постконфліктних ситуацій» та Резолюції 1325 «Жінки, мир, безпека». Резолюція РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» та суміжні резолюції. Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). Інструкція Генерального секретаря ООН з репарацій, пов'язаних з сексуальним насильством під час конфліктів.

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Національний план дій України з виконання резолюції. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Відповідальність за скоєння гендерно зумовленого насильства.

Література: [10, 15, 19, 23, 26]

Тема 6. Проблема забезпечення гендерної рівності в секторі МВС України. Гендерна політика ДСНС України.

Інституційний механізм формування та реалізації гендерної політики в Україні. Урядовий уповноважений з питань гендерної політики. Функції профільних структурних підрозділів з питань гендерної політики. Впровадження гендерної рівності в системі органів виконавчої влади України. Оцінка гендерного впливу. Експертна рада з питань запобігання та протидії дискримінації за ознакою статі. Проблеми реалізації гендерної рівності та її переваги для сектору безпеки. Особливості реалізації гендерної рівності в діяльності органів системи ДСНС України. Інституалізація гендерної політики в секторі безпеки.

Література: [1-11, 13, 15, 18, 23]

Тема 7. Гендерне насильство в умовах воєнного стану. Допомога постраждалим від гендерно зумовленого насильства.

Гендерне насильство в умовах воєнного стану Надання допомоги постраждалим від гендерно зумовленого насильства. Ідентифікація випадків гендерно зумовленого насильства. Ознаки фізичного насильства. Ознаки сексуального насильства. Ознаки психологічного насильства. Ознаки економічного насильства. Основні суб'єкти надання допомоги особам постраждалим від гендерно зумовленого насильства та їх повноваження. Практичні питання організації надання допомоги постраждалим від насильства. Перша психологічна допомога.

Література: [8, 12, 14, 15, 16, 21, 23]

Контрольна робота за модулем.

Диференційований залік

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять(очна (денна, вечірня) форма):

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма здобуття освіти				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінарські заняття	самостійна робота	Поточний контроль
МОДУЛЬ 1. Гендер як соціальний феномен. Гендерні аспекти професійної діяльності в секторі безпеки життєдіяльності.					
Тема 1 Гендер та гендерна рівність: основні поняття та концепції.	12	2	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 2. Еволюція та різновиди феміністичних теорій. Маскулінність і чоловічі рухи	12	2	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 3. Гендерна соціалізація	12	2	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 4. Гендерна дискримінація	13	2	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 5. Міжнародне та національне законодавство у вирішенні питань щодо забезпечення гендерної рівності у світі й Україні	13	2	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 6. Проблема забезпечення гендерної рівності в секторі МВС України. Гендерна політика ДСНС України	13	2	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 7. Гендерне насильство в умовах воєнного стану. Допомога постраждалим від гендерно зумовленого	13	2	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна

насильства					робота
Підсумкова модульна робота	2	-	2	-	
Залік	-	-	-	-	-
Разом за модуль 1	90	14	16	60	

Теми семінарських занять

(збігаються із назвами тем програми навчальної дисципліни)

Теми лабораторних занять

(не передбачено навчальним планом)

Індивідуальні завдання (Орієнтовна тематика індивідуальних завдань)

З навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» у якості виконання індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти запропоновано виконання рефератів. Тематика рефератів повинна мати гуманітарно-просвітницьку спрямованість. Окрім запропонованих для написання тем здобувач може обрати власну, вільну тему. Відпрацьоване індивідуальне завдання є елементом допуску до здавання підсумкового контролю за навчальну дисципліну та відноситься до категорії відпрацьованих звітних матеріалів навчання за даною навчальною дисципліною. Реферат відпрацьовується кожним здобувачем вищої освіти відповідно до вказівок стосовно написання рефератів. Викладачем оцінюється розуміння здобувачем вищої освіти висвітленої теми, послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (рефератів).

1. Андрогінність.
2. Відмінність між поняттями стать та гендер.
3. Відмінності радикального фемінізму від гендерної теорії.
4. Гендерна рівність: рівні права та рівні можливості.
5. Концепції гендерної рівності.
6. Єлена Анжуйська.
7. Христина Пізанська.
8. Ебігейл Адамс.
9. Суфражизм.
10. Фаррухру Парса.
11. Роберт (Рейвін) Конелл.
12. Майкл Меснер.
13. Рух за права чоловіків.

14. Морально-правові норми – гендер у фокусі релігії.
15. Гендерна культура українського суспільства.
16. Особливості гендерної ідентифікації.
17. Гендерна соціалізація в сім'ї.
18. Гендерні аспекти соціалізації студентів.
19. Особливості гендерної дискримінації в Україні.
20. Гендерна дискримінація в країна ЄС.
21. Глобальний Індекс гендерного розриву.
22. Основні принципи гендерної політики.
23. Міжнародні стандарти гендерної рівності.
24. Розвиток гендерного законодавства.
25. Врахування гендерних аспектів у формуванні законодавства України.
26. Українські ЗМІ та відображення гендерної проблематики.
27. Проблематика гендерного насильства в українському законодавстві.
28. Основні функції уповноваженого з прав людини.
29. Гендерні дисбаланси в пенсійному страхуванні в Україні.
30. Гендерні дисбаланси у трудовому праві в Україні.
31. Забезпечення рівних прав і можливостей стосовно політичної участі жінок в Україні.
32. Жінки в українській політиці на рівні прийняття рішень та ініціативи стосовно покращення ситуації.
33. Робота жінок у Державній службі з надзвичайних ситуацій України.
34. Проблема працевлаштування жінок в Україні.
35. Перша психологічна допомога постраждалим від гендерного насильства.
36. Жінка в Збройних Силах України: гендерний дисбаланс чи патріотичний обов'язок.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється у таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

У навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (презентації, ілюстрація, демонстрація, спостереження);
- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний.
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу,

- що формують соціальні навички;
- метод проєктів; виконання навчально-дослідницьких завдань;
 - самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» є:

- доповіді на семінарських заняттях (презентаційні матеріали, тексти доповідей та виступів);
- усне опитування на лекціях та семінарських заняттях;
- виконання рефератів;
- диференційований залік (відповіді на питання, винесені на залік).

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України за 100-бальною шкалою.

Форми поточного контролю.

Форми поточного та підсумкового контролю, які застосовуються під час вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності»:

Поточний контроль.

Поводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях. Поточний контроль може проводитися наступними способами:

- усне опитування – застосовується під час проведення навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу попереднього заняття;
- письмовий експрес-контроль (летючка) – проводиться з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти за попереднє (декілька попередніх) занять.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 9 балів):

9 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

6-8 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі, висловлює свої думки, приклади не наводить;

5-4 балів – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

1 бал – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки;

0 балів – здобувач не намагається знайти відповіді на питання.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи оцінюються аналогічно до критеріїв поточного контролю, а також виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, навчальних практик/практичних занять, контролюється під час модульного та підсумкового контролів. Оцінювання завдань індивідуальної роботи дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 10 балів, і залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 1 бал – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх, коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

0,5 балів – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерела, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підготовка огляду певної наукової проблеми/аналізу ситуації:

3 бали – робота виконана у повному обсязі із чітким дотриманням визначеної структури. Робота містить ґрунтовний аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

2 бали – робота виконана частково із дотриманням визначеної структури, що містить більшість необхідних елементів. Робота містить поверхневий аналіз, висновки та окремі рекомендації з порушеної проблеми;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, висновки зроблені не вірно. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Есе: 2 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно випливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох теоретичних запитань та тестового завдання. Відповіді на поставлені завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом навчального матеріалу, передбаченого програмою. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20 балів – вірно дана відповідь на всі запитання, роблено відповідні висновки, без помилок виконано тестові завдання;

19–10 балів – дана вірна відповідь на 2 запитання, але недостатньо обґрунтовано, допущено декілька помилок у тестових завданнях;

9–5 балів – дана вірна відповідь на одне запитання, зроблено помилки (2–3) у тестових;

4–1 бали стисла відповідь дана на одне запитання, у тестових допущено 4-5 помилок.

Підсумкова оцінка за вивчений модуль визначається як сума поточних оцінок (балів) за вивченим модулем. Оцінювання кожного модуля необхідно проводити таким чином, щоб звітність за результатами засвоєння модуля була як за обов'язкові види робіт так і за допоміжні завдання (активність та успішність здобувачів вищої освіти під час проведення семінарів (для денної форми навчання), відпрацювання рефератів, доповідей, презентацій тощо).

Підсумкова оцінка визначається за результатами отриманих модульних оцінок (балів) за усі модулі та відповіді на заліку.

З навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» підсумковою формою контролю є диференційований залік по завершенню вивчення навчальної дисципліни (7-й семестр).

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є:

- диференційований залік.

Очна форма навчання

Розподіл балів									
Модуль 1									
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	Індивідуальні завдання	Модульна контрольна робота	Сума балів за дисципліну
8	8	9	9	9	9	8	10	30	100

Перелік запитань для підготовки до диференціального заліку

1. Розкрийте зміст понять біологічна і соціальна стать та гендер.
2. Охарактеризуйте методологічні засади гендерної теорії.
3. Проаналізуйте явище фемінізму як боротьбу за рівні права і можливості жінок і чоловіків.
4. З'ясуйте джерела виникнення феміністичних ідей.
5. Проаналізуйте суфражизм і ліберальний фемінізм.
6. Охарактеризуйте марксистський фемінізм.
7. Дайте порівняльну характеристику радикальному фемінізму і постмодерністському фемінізму.
8. Знайдіть історичні витоки «кризи маскулінності» та чоловічим рухам.
9. Охарактеризуйте чоловічі дослідження і парадигми маскулінності.
10. Визначте константи і зсуви маскулінності.
11. Розкрийте зміст поняття «гендерна ідентичність».
12. Як проходить гендерна соціалізація індивіда? Назвіть основні агенти гендерної соціалізації.
13. Дайте характеристику теоріям гендерної соціалізації.
14. Поясніть явище гендерних дисгармоній.
15. Розкрийте зміст поняття «дискримінація», охарактеризуйте її види.
16. Порівняйте між собою пряму і непрямую дискримінацію.
17. Проаналізуйте основні форми структурної дискримінації: ксенофобію, расизм, антисемітизм.
18. Поясніть, що являє собою дискримінація за гендерною ідентичністю, статтю, сексуальною орієнтацією?
19. Вкажіть, які існують інституційні механізми подолання гендерної дискримінації в Україні.
20. Охарактеризуйте зміст Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок.
21. Проаналізуйте основні положення Резолюції РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» та суміжних з нею резолюцій.

22. Охарактеризуйте зміст Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція).

23. Проаналізуйте основні положення Інструкції Генерального секретаря ООН з репарацій, пов'язаних з сексуальним насильством під час конфліктів.

24. Охарактеризуйте зміст Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

25. Охарактеризуйте зміст Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

26. Охарактеризуйте зміст Національного плану дій України з виконання резолюції. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

27. Поясніть, яка відповідальність настає за скоєння гендерно зумовленого насильства?

28. Проаналізуйте інституційний механізм формування та реалізації гендерної політики в Україні.

29. Визначте функції профільних структурних підрозділів з питань гендерної політики.

30. Охарактеризуйте процес впровадження гендерної рівності в систему органів виконавчої влади України.

31. Визначте основні проблеми реалізації гендерної рівності та її переваги для сектору безпеки.

32. Розкрийте особливості реалізації гендерної рівності в діяльності органів системи ДСНС України.

33. Охарактеризуйте процес інституалізація гендерної політики в секторі безпеки.

34. Складіть алгоритм процесу надання допомоги постраждалим від гендерно зумовленого насильства.

35. Поясніть як ідентифікувати випадки гендерно зумовленого насильства.

36. Охарактеризуйте ознаки фізичного насильства.

37. Охарактеризуйте ознаки психологічного насильства.

38. Охарактеризуйте ознаки сексуального насильства.

39. Поясніть як повинний бути організований процес надання допомоги постраждалим від насильства в умовах воєнного стану.

40. Поясніть порядок надання першої психологічної допомоги постраждалим від гендерного насильства в умовах воєнного стану.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не

допускаються). Неприпустимість використання мобільного телефону, планшета чи інших мобільних пристроїв під час занять без дозволу науково-педагогічного працівника.

3. Несвоєчасне виконання поставленого індивідуального завдання, терміни захисту індивідуального завдання, терміни ліквідації заборгованості щодо індивідуального завдання та відсоток зниження оцінки.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про кількість отриманих балів з навчальної дисципліни у викладача та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної (самостійної) роботи здобувач зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності та вимог антикорупційного законодавства. У разі виявлення фактів порушення політики здобувач несе відповідальність згідно з Кодексом академічної доброчесної НУЦЗ України.

Рекомендовані джерела інформації

Література

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 263 «Цивільна безпека» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 29.10.2018 р. № 1170.

2. Освітньо-професійна програма вищої освіти «Охорона праці» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» галузі знань 26 «Цивільна безпека» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 2024.

3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р. № 2222-IV. Київ, 2006. 124 с.

4. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15 листопада 2001 р. № 2789-III. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua

5. Указ Президента України «Про підвищення соціального статусу жінок в Україні» від 25 квітня 2001 р. № 283/2001. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/283/2001#Text>

6. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08 вересня 2005 р. № 2866-IV. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

7. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022–2024 роки» від 12 серпня 2022 р. № 752-р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-%D1%80#Text>

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві» від 27 грудня 2006р. № 1834. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1834-2006-%D0%BF#Text>

9. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» зі змінами від 17.01.2010 №2229-VIII. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text
10. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 13.05.2014 № 37. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>
12. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року» від 2 червня 2023 року. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/496-2023-%D1%80#Text>
13. Адільханян І., Агабекян Т. Чумало М. та інші Запобігання та реагування на гендернозумовлене насильство під час війни та в післявоєнних умовах Досвід та рекомендації жіночих громадських організацій. – Відень: Wave. – 54с.
14. Впровадження гендерної політики та забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. Звіт про основні результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2022 році. URL: <https://dsns.gov.ua/upload/1/6/4/9/3/5/0/publicnii-zvit-2022-ostannia-versiia-1.pdf>
15. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навчальний посібник / під заг. ред. М.Ковалю. Львів 2023. 171с.
16. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців сектору безпеки. Колектив авторок. Київ, 2017. 264 с.
17. Зозуля О.В. Причини виникнення гендерно зумовленого насильства серед населення України в умовах збройного конфлікту. Актуальні проблеми психології. 2018. Том І. Вип. 50. С. 57–64.
18. Камінська Н.В. Забезпечення гендерної рівності: проблеми теорії та практики. Київ: КНТ, 2019. 280 с.
19. Камінська Н.В., Чернявський С.С., Перунова О.С. Забезпечення гендерної рівності в системі МВС та інших центральних органів виконавчої влади: лекція. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 31 с.
20. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. Київ, 2014. 65 с.
21. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ: Основи, 2017. 256 с.
22. Політова А. С. Форми гендерно зумовленого насильства в умовах збройного конфлікту (воєнного стану). *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 2. С. 307–311. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.53>
23. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність: Навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 204с.

24. Федоренко Я.А. Основи гендерної безпеки і трудової діяльності: курс лекцій. Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. 112 с.

25. Федоренко Я.А. Оптимізація механізму здійснення державної політики щодо забезпечення гендерної рівності в Державній службі України з надзвичайних ситуацій. Колективна монографія «Державне регулювання соціальної політики у сфері цивільного захисту». Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. С. 303–328

26. Федоренко Я.А., Кришталь А.О. Формування гендерних стереотипів: соціально-психологічний аспект. Вісник гуманітарного наукового товариства: наукові праці. Випуск 24. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля, 2024. С. 121–124.

Розробники:

доцент кафедри соціальних
і гуманітарних дисциплін
ННІ цивільного захисту
д.і.н., професор

Я.Федоренко

Яніна ФЕДОРЕНКО

доцент кафедри соціальних
і гуманітарних дисциплін
ННІ цивільного захисту
к.пед.н., доцент

А.Кришталь

Аліна КРИШТАЛЬ